

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І
МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА РЕЖИСУРИ ТА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ім. НАРОДНОЇ АРТИСТКИ УКРАЇНИ ЛАРИСИ ХОРОЛЕЦЬ**

Анотація до творчого проєкту

«Ти не лукавила зі мною...»

(за мотивами творів Тараса Шевченка)

на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»

виконала здобувачка
вищої освіти 4 курсу
групи БСМ-11-21з
спеціальності
026 «Сценічне мистецтво»
спеціалізації : «Режисер
театралізованих видовищ і
свят»
Лобко Ірина Олександрівна
Керівник: старша викладачка
Кратко Юлія Володимирівна

Допустити до захисту
Протокол засідання кафедри
режисури та акторської майстерності
ім. народної артистки України
Лариси Хоролець
від «___» _____ 2023 р. № ____
Завідувач кафедри_
_____ Гирич В.С.

Київ 2023

ЗМІСТ

1. Обґрунтування вибору теми
2. Режисерсько-постановочний план
 - 2.1.1 Режисерський аналіз
 - 2.1.2 Тема
 - 2.1.3 Ідея
 - 2.1.4 Конфлікт
 - 2.1.5 Проблематика
 - 2.1.6 Сюжет
 - 2.1.7 Фабула
 - 2.1.8 Епізоди
 - 2.1.9 Композиція
- 2.2 Режисерський задум
 - 2.2.1 Надзавдання
 - 2.2.2 Наскрізна дія
 - 2.2.3 Жанр
 - 2.2.4 Художній образ
 - 2.2.5 Атмосфера
 - 2.2.6 Темпоритм
 - 2.2.7 Мізансцени
- 2.3 Втілення задуму
 - 2.3.1 Характеристика героїв
 - 2.3.2 Монтаж
 - 2.3.3 Сценарно-режисерський хід
 - 2.3.4 Робота з художником
 - 2.3.5 Робота з музичним оформлювачем
 - 2.3.6 Робота з художником по світлу
 - 2.3.7 Робота з хореографом
 - 2.3.8 Робота з виконавцями
3. Список використаної літератури
4. Додатки
 - 4.1 Афіша
 - 4.2 Сценарій

1. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ТЕМИ

*«Бідна моя Україно!
Стоптана ляхами !
Україно! Україно!
Серце моє ненько!
Як згадаю твою долю,
Заплаче серденько!»*

Коли ще живий був Тарас Шевченко він нібито був пророком: людина не боячись панства та царського уряду, писала правду. Відкриваючи людям очі. Для Тараса найбільшим ідеалом була Україна вільна, нескорена. Та найбільш боліло Шевченка – це зрада Україні . Коли Україна із всіх сил бореться за вільність і незалежність її ж сини і доньки зраджують, розпинають, а не йдуть з нею до кінця.

*«Доборолась Україна!
До самого краю
Гірше ляха свої ж діти
Її розпинають»*

Боліло Шевченка! Але через пітьму, нібито злючих скажених псів, які рвалися до влади, до панства, знищуючи український народ, роблячи їх рабами, і розтоптуючи Україну, він бачив світло наших кам'яних сердець! Бачив окрасу, велич країни, яка ж вона красива!

Поет хотів показати, достукатися до нас своїми віршами, щоб люди через цю «чорну хмару» побачили чарівну красу України: її безмежні степи, зелені ліси й долина, високі блакитні небеса.

*«Подивіться на рай тихий,
На свою країну!
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну»*

Шевченко знав, що не буде жити вічно, можливо і написав поему: «І мертвим і ненародженим». Це послання було не тільки до країни, а й за її меж, це заклик поколінь, навіть ще ненароджених, щоб боролися, не зраджували, не вірили брехні, пам'ятали кров полеглих козаків та свою величну історію. Щоб усе заради чого ми боролися, і боремося, проливаючи кров не було даремно, і не дати знову розп'яти Україну. У цій поемі є такі рядки:

«Нема на світі України!

Немає ж другого Дніпра!

А ви претесь на чужину

Шукати доброго добра»

А історія повторюється, знову ллється кров, гинуть сини і доньки, брат зраджує і плює в спину братові. Як ми змогли? Чому ми допустили знову розколу України? Інколи хочеться кричати і кричати нам «ганьба». Всі задаються питанням: «А, якби встав Шевченко з могили ? Щоб було?». Та нічого не було б, він писав, творив поеми і вірші, а наша влада вбила б чи відправила його на нари, на каторгу. Не Шевченко нам потрібен, а ми один одному, нашою єдністю і ерудованістю, словами Шевченка! Тарас Григорович не загине, якщо ми залишимо його в нашому серці. От тоді, ми поборемо всіх «скажених псів».

Коли я була на майдані у мене був “Кобзар” Шевченка і ця духовна книга допомагала мені і я знаю, що мій Шевченко у мене в серці! І зараз коли на в нашій країні йде війна, ця книга завжди поряд біля мене. Я прошу, народе, пробудіть Шевченка в собі і боріться за вільність України!

Прочитавши «Кобзар», я зрозуміла суть боротьби. Мені соромно в першу чергу за себе, за мій народ, який допустив кровопролиття і знову довірився споконвічному ворогові знову. Але ми не переможні і наш обов'язок пробити пільму світлом і підняти Україну. Народити козаків і козачок навчати їх Шевченковим словом, розповідати через, що ми пройшли, щоб досягти «світла», скільки полягло братів, сестер та козаків і повчати їх, щоб не

допустити знову литися крові. А поки боротьба повинна тривати! Тарасе, ми рвемо кайдани, твоїми словами!

Творчий проєкт з режисури створено у формі видовищно-театралізованої вистави. Вона повинна проходити на сцені невеликого приміщення, що дасть змогу тісного емоційного контакту з глядачами.

Спочатку через художній образ-символ показати хвилювання нашої країни, тобто під музичний супровід композиції «Рече та стогне Дніпр широкий» (у виконанні Українського національного хору ім. Г. Верьовки) показати, що вже дід Дніпро заревів від такого життя, що вже час змін, час перейти в кращу епоху. Поступово художній образ символ (прапор) повинен сколихнутися піднімаючи бурю, а в кінці здійнятися до неба і залишитися там.

Буде задіяна ведуча, це образ тієї дівчини-України, яка хоче допомогти своїм дітям-українцям, і думає, чого ми так живемо, ніби-то ні час, ні епоха не винні, але син Шевченко, актуальний завжди, чому? На це вона хоче знайти відповідь: “Чому ми знову і знову звертається до Тараса Григоровича ?...”.

Потім дія буде відбувається в Академії мистецтв, де навчався Тарас, а глядачі порине і дізнається з Шевченком його творчість, думки, спогади, мрії.

І ось Україна. Дія продовжується театралізованим танцем, тужливим українською піснею кобзаря «Тихо над річкою» та танцюючими навколо нього дівчатами. Дівчата створюють атмосферу дому.

Наступним епізодом буде, Київський університет, тут студенти давно із нетерпінням чекають на Шевченка. Вони просять його розповісти про Щепкіна, про зустріч з елітою суспільства, розказати свої вірші. Це має бути таке дієве мізансценічне вирішення, в якому Шевченко розповідаючи, ніби поринає у свої спогади. Лунає пісня із кінофільму «Шевченко».

Із цього епізоду впливає наступна страшна подія життя та творчості поета – заборона владою Шевченкові малювати, і писати, це має виглядати, так: під звуки страчувальних барабанів із кінофільму «Шевченко», влада забирає все, нібито у дитини, забрали хліб і не дають його їсти. Потім все ж таки

суспільство знаходить відповідь на своє питання, через дії Тараса, вони повинні побачити себе.

Костюми мають відповідати стилю епохи 19 ст., Шевченко має бути одягнений просто, як вільний митець, дівчата з академії відповідно в сукнях, еліта суспільства має блистити від «розкоші», але не занадто, в чиновників повинні виділятися лише великі ордена, та стрічки, які означають їхнє чин та положення при дворі. Дівчата з України в українському вбранні, козак, кобзар також.

Музика повинна супроводжувати кожний раз, коли Шевченко цитує свої вірші, музичне оформлення допомагатиме передати атмосферу, настрій картини, та глибинне значення слів.

Освітлення має бути лише основним. Але в деяких епізодах, наприклад, в пролозі початку, світло повинно набиратися поступово, а саме тоді коли показується театралізація, хвилювання Дніпра, світло на сцені повинно зображати сутінки, і потім, коли прапор піднімається, світло набирається остаточно.

Вистава повинна занурити глядача у світ творчості поета Тараса Григоровича Шевченка, і кожен має знайти свої відповіді на питання: «Чому ми так живемо?»

2. Режисерсько-постановочний план

2.1.1 Режисерський аналіз

2.1.2 Тема

Про небажання людей змінювати себе, а потім суспільство, несприймати ті особистості, які думають «по-інакшому».

2.1.3 Ідея

Не потрібно чекати кращого життя, само, воно до нас не прийде. Змініть себе, відношення до праці, до праці всіх людей, не дивлячись на чин.

2.1.4 Конфлікт

Полягає в тому, що Шевченко, хоче повернутися на Україну, оселитися і працювати, писати вірші, але не усім це подобається. Не через те, що він хоче жити, а через те, що Тарас не підкорюється системі йде проти неї, «еліта суспільства» не сприймає людей, які думають «по-інакшому».

Розташування сил конфлікту: Шевченко, який йде проти системі кажучи правду, і система, яка хоче «поглинути» його.

Предмет конфлікту: зміна системи

Характер конфлікту: серйозний, значний, драматичний

2.1.5 Проблема: бездієвість

2.1.6 Сюжет

На початку вистави звучить пісня «Рече та стогне Дніпр широкий» на фоні цієї пісні йде театралізація: нібито зараз, у сьогоднішній день, Дніпро захвилювалося, заревіло, сколихнулося від жаху.

Потім плавно переходимо на Ведучу, яка запитує у себе: «Чому ми знову і знову звертаємося до Тараса, на які питання бажаємо знайти відповідь. А запитати є про що.»

Потім з'являється епізод, в якому демонструється, що Тарас навчається в Академії і дуже мріє повернутися на Україну, але колеги застерігають Тараса, щоб він не писав про владу, бо вже багато людей було вбито і він може бути наступним, просять його зупинитися, але він не дослухається до колег і продовжує писати правду.

Спогади про Україну: театралізований танець. Нарешті він на Україні, він хоче тут оселитися і працювати, але на нього чекають лише студенти, а всі інші дивляться на нього із злим оком, але Тарас не зволікає він, радіє, що молодь на нього давно вже чекала і, що він нарешті на Україні, студенти хочуть багато розпитати у Шевченка, і про Щепкіна також, потім, як зустрічала його еліта тодішнього суспільства. Він розповідає, свої вірші, розповідає, як його зустрічала так би мовити “еліта суспільства”. Тарас був звичайним чоловіком, який писав, про те, що болить, на жаль простих людей, селян, тоді не розуміли і не рахували за людей, тому еліта і виганяє зі свого дому Шевченка. А Шевченко і ніколи не просився!

Передостанній епізод показує нам, що до Царського уряду доходять вірші Тараса, йому виносять вирок із забороною писати і малювати. Звучать фінальні слова, що потрібно піднятися народів, полюбити щирим серцем велику руїну, от тоді встане правда встане воля! Звучить фінальна пісня «Заспіваймо пісню за Україні» йде зрима пісня, про те, що народ все ж таки готовий до боротьби і буде боротися !

2.1.7 Фабула

- Дніпро захвилювавсь
- Слова ведучої, яка хоче розібратися, «Чому знову звертаємося до Шевченка»
- Шевченко навчається в Академії, колеги хочуть зупинити Тараса, сказати йому, щоб він перестав писати мужицькі вірші
- Вихід ведучої, що каже про те, що Тарас закінчивши Академію їде на Україну
- Театралізація « Спогади України»
- Ведуча, каже, що Тарас хоче залишитися на Україні, але перш за все він хоче відвідати Київський університет
- Виходять студенти
- Потім за ними викладачі, які хочуть вигнати Шевченка, але доходять висновку, щоб він був краще з ними з елітою суспільства
- Потім зустріч студентів з Шевченком
- Студенти просять розповісти щось новеньке із його поезії. Тарас читає
- Спогади Шевченка із зустрічі з Щепкіним
- Студенти просять розповісти про зустріч з елітою суспільства
- Йде спогад Шевченка з елітою
- Еліта виганяє геть
- Шевченко питає у студентів де кабінет Костомарова
- Студенти йдуть з Шевченком до кабінету
- Виходить ведуча і каже, що Тарас не міг стояти осторонь і нічого не робити і він продовжував писати далі
- Доклад сіятельству про загрозу, про мужицькі вірші проти «нашого государя»
- Вирок із заборною писати і малювати
- Фінальні слова народа, що він буде боротися
- Зрима пісня: «Заспіваймо пісню за Україну»

2.1.8 Епізоди

Перший епізод. «Дніпро захвилювалось»

Другий епізод. «Чому знову Тараса Григоровича»

Третій епізод. «Зупинись Тарасе, хто наступний?»

Четвертий епізод. «Повернення в Україну»

П'ятий епізод. «Україна. Київський університет»

Шостий епізод. «Зустріч з Щепкіним»

Сьомий епізод. «Як еліта приймала мужичого поета»

Восьмий епізод. «Не міг Тарас не бачити важкого життя народу»

Дев'ятий епізод. «Донос. Вирок із-за заборонаю писати і малювати»

Десятий епізод. «Визволення»

Одинадцятий епізод. «Народ прокинеться»

2.1.9 Композиційна побудова

Пролог. «Дніпро захвилювалось»

Експозиція. «Чому ми знову і знову звертаємося до Шевченка» Ведуча знайомить з постаттю Шевченка і ставить питання.

Зав'язка. Поява Шевченка.

Розвиток дії.

«Зустріч у майстерні митця»

«Зупинись Тарасе, хто наступний»

«Київський університет»

«Як еліта приймала мужичого поета»

«Донос. Вирок із-за заборонаю писати і малювати»

Кульмінація. «Визволення»

Фінал. «Народ прокинеться»

2.2 Режисерський задум

2.2.1 Надзавдання

Потрібно діяти заради кращого майбутнього. Якщо Ви любите свою Україно, то зробіть хоча б, щось для неї, не для себе, а для неї.

2.2.2 Наскрізна дія.

у моїй роботі наскрізною дією є те, Шевченко спочатку хоче повернутися на Україну, потім в Київському університетів він знаходить своїх соратників, пише вірші, йде проти системи. То ж із всіх цих пунктів можемо, сказати, що наскрізною дією вистави, є прагнення Шевченка до змін у системі.

2.2.3 Жанр

Драма – тому, що увесь час йде зіткнення двох інтересів, одні за зміни, інші за те, щоб зупинити зміни і залишити все як і було.

2.2.4 Художній образ

В даній театралізованій виставі художнім образом є символ, який виражається через прапор нашої держави, адже прапор піднімається тоді коли закликають до боротьби, навіть тоді коли завойовують інші міста, художній образ-символ повинен закликати до боротьби.

2.2.5 Атмосфера

1 епізод: «Дніпро захвилювавсь»: напружена, хвилююча атмосфера.

2 епізод: «Чому знову Тараса Григоровича»: динамічно-мінорна атмосфера.

3 епізод: «Зупинись Тарасе, хто наступний?» динамічно-мінорна атмосфера.

4 епізод: «Повернення в Україну»: лірично-весела атмосфера.

5 епізод: «Україна. Київський університет»: динамічна, напружена атмосфера.

6 епізод: «Зустріч з Щепкіним»: лірична атмосфера.

7 епізод: «Як еліта приймала мужичого поета»: динамічна, хвилююча атмосфера.

8 епізод: «Не міг Тарас не бачити важкого життя народу»: динамічна, напружена атмосфера.

9 епізод: «Донос. Вирок із-за заборонаю писати і малювати»: динамічна, напружена, хвилююча атмосфера.

10 епізод: «Визволення»: динамічна, хвилююча, лірична.

Фінал: «Народ прокинеться»: динамічно-напружена, хвилююча атмосфера.

2.2.6 Темпоритм

Темпоритм театралізованої вистави – динамічний, який чергується з затяжним мінорним.

Пролог: «Дніпро захвилювалось» – помірно, хвилюючий темпоритм.

1 епізод: «Чому знову і знову звертаємося до Тараса Григоровича» – помірно-динамічний, хвилюючий темпоритм.

2 епізод: «Зупинись Тарасу, хто наступний ?» – динамічно-мінорний темпоритм.

3 епізод: «Повернення на Україну, спогади» – лірично-веселий темпоритм.

4 епізод: «Україна. Київський університет» – динамічний темпоритм.

5 епізод: «Незадоволенні викладачі» – динамічний, напружений темпоритм.

6 епізод: «Київські студенти» – лірико-динамічний темпоритм.

7 епізод: «Спогади Шевченка про Щепкіна» – ліричний, спокійний, мінорний темпоритм.

8 епізод: «Новеньке для студентів» – динамічний, хвилюючий, ліричний темпоритм.

9 епізод: «Як еліта приймала мужичого поета» – динамічний, хвилюючий темпоритм.

10 епізод: «Не міг Тарас не бачити важкого життя народу» – динамічно-напружений темпоритм.

11 епізод: «Донос. Вирок із-за заборонаю писати і малювати» – динамічно-напружений, хвилюючий темпоритм.

Фінал: «Народ прокинеться» – динамічно-напружений, хвилюючий темпоритм.

2.2.7 Мізансцени

Основним принципом побудови мізансцени даного театралізованого заходу мають бути: глибинні, з виходом на авансцену, фронтальні, діагональні, паралельні, горизонтальні, кругові мізансцени. Ці мізансцени допоможуть глядачеві, в якийсь моменти «доторкнутися» до акторів, і почати переживати разом, а в деяких згадати і усвідомити, свої думки.

Пролог: «Дніпро захвилювався»: тематична мізансцена, тому, що в цій картині відбувається хвилювання Дніпра, підняття хвиль, бурі (в цьому нам допомагає синя і жовта тканини, які розтягнуті на всю сцену) поступово тканини набирають більше потужності і злітають догори символізуючи прапор України, який робить Шевченкові ніби крила.

1 епізод: «Чому знову і знову звертаємося до Тараса Григоровича»: фронтальна мізансцена (спілкування).

2 епізод: «Зупинись Тарасу, хто наступний?»: паралельні, діагональні, фронтальні мізансцени.

3 епізод: «Повернення на Україну, спогади»: кругові, глибокі, паралельні мізансцени.

4 епізод: «Україна. Київський університет»: горизонтально-фронтальна мізансцена.

5 епізод: «Незадоволенні викладачі»: горизонтально-фронтальна мізансцена

6 епізод: «Київські студенти»: фронтальна мізансцена.

7 епізод: «Спогади Шевченка про Щепкіна»: паралельна мізансцена, тому, що відбуваються спогади Шевченка, люди із спогадів і сам Шевченко спілкуються через зал.

8 епізод: «Новеньке для студентів»: фронтальна мізансцена.

9 епізод: « Як еліта приймала мужичого поета»: паралельна мізансцена, тому, що відбуваються спогади Шевченка, люди із спогадів і сам Шевченко спілкуються через зал.

10 епізод: «Не міг Тарас не бачити важкого життя народу»: фронтальна мізансцена

11 епізод: «Донос. Вирок із-за заборонаю писати і малювати»: паралельна мізансцена.

Фінал: «Народ прокинеться»: горизонтальна мізансцена.

2.3 Втілення задуму

2.3.1 Характеристика героїв

Шевченко Т. Г. – 28-30 років переживши в своєму житті багато, отримавши лист на «вільні хліба» із задоволенням навчається в Академії, але і там його чекають розчарування і постійна боротьба з незаконністю і жорстокістю, він пише правду відкриваючи людям очі і йому все одно чи приймуть його в еліту сучасного суспільства.

Студентка Академії мистецтв – дівчина з бойовим характером, яка любить і поважає поета Тараса і хоче його вберегти від несправедливого майбутнього звинувачення

Студенти – готові до рішучих змін, з нетерпінням чекають на появу Т. Г. Шевченка.

Викладачі – з лютою ненавистю чекають на Т. Шевченка і чим скоріш хочуть його направити в «правильне» русло культури.

Щепкін – обожнює вірші Тараса і його самого.

Еліта суспільства:

- чоловік, як ненависний до Т. Шевченка. Запрограмований сучасною владою.

- жінка; хоче чим скоріш прийняти Т. Шевченка в своє суспільство.

Чиновники: скоріше хочуть засадити Шевченка за ґрати і отримати нове звання.

2.3.2 Монтаж

В виставі монтаж – ремінісцентний тому, що дія відбувається і в теперішньому часі і в час 19ст. (Шевченківська епоха).

В деяких епізодах ще є паралельний монтаж, наприклад в епізоді де Шевче

2.3.3 Сценарно-режисерський хід

Сценарно-режисерським ходом є ведуча, яка хоче знайти відповіді на свої питання. Ведуча уособлює сучасну Україну, яка хоче допомогти українцям і сама зрозуміти; “Чому ми так живимо ?” І на прикладі історії життя Шевченка, знаходить відповіді і хоче, аби люди почули її.

1. Чому ми знову і знову звертаємося до Тараса Григоровича?
2. Що ми робимо, аби жити краще ?
3. А чи любимо ми свою країну так , як її любив Тарас ?
4. Потрібно щось робити !

2.3.4 Робота з художником

Робота з художником розпочалася з того, що я ознайомила його зі своїм задумом. Розповіла, що повинно бути умовним, а що реальним.

Далі я ретельно ознайомила з загальним характером вистави та окремих сцен.

В оформленні сцени мені було потрібно, щоб декорації символізували єднання країни, хвилювання, збудження до боротьби, та символ Шевченка, як образ батька українського народу. Отже, ми вирішили що це буде прапор України, але на портреті Шевченка і саме, з портрета Тараса Григоровича буде виходити дві тканини з однієї сторони синя з іншої жовта, таким чином з'являться так би мовити крила.

Вбрання головних персонажів – 19 ст., довгі спідниці білі сорочки, з стрічкою на шії, еліта суспільства багате вбрання вишите золотом, чиновники в формі 19 ст. та червоні стрічки з орденами. Шевченко в білій сорочці і піджачоку. А щоб підкреслити красу українських традицій, доповнити роботу українським колоритом, дівчата які беруть участь у хореографічних композиціях мають бути одягнені в українські народні костюми та вишиті сорочки, а кобзар в українське національне вбрання.

2.3.5 Робота з музичним оформлювачем

Робота з музичним оформлювачем розпочалася із детального аналізу ключових моментів, картин у виставі. Я дала коротку характеристику кожному з персонажів.

Музичне оформлення вистави відіграло для мене дуже важливу роль, адже я хочу до нести глядачу, що досить жити в такій країні, досить говорити хто винен а хто ні, винні ми всі разом, показати хвилювання наших пращурів нашої країни через поезію Шевченка та музичної композиції «Рече та стогне Дніпр широкий» Вона і є лейтмотивом вистави. Щоб з акцентувати, привернути увагу, або більш зробити її тужливою, або значущою на слова Шевченка, тобто на вірші, то потрібна відповідна музика, наприклад: на вірші: « Тече вода в синє море» – музика повинна бути тужливою за батьківщиною, тому це композиція із кінофільму «Тарас Бульба» назва «Туга за батьківщиною», а ось у поемі «Кавказ» – музика повинна бути підбурююча до боротьби – це композиція із опери «Тарас Бульба», а на вірші «У всякого своя доля» – повинна бути правдива, підбурююча, безстрашна – композиція із кінофільму «Богдан Хмельницький», всі ці музичні супроводи повинні доповнювати слова актора , передавати внутрішній стан персонажа, і давати доповнення глядачеві не тільки словесно, а і музично. На вихід чиновника повинен бути «страшний» марш 19 ст. , та мелодія повинна звучати тоді, коли чиновник оголошує вирок, мелодія символізує страх, заборону. На фінал повинна бути мелодія, яка дасть поштовх до об'єднання та боротьби за сильну незалежну Україну. Тому ми зупинилися на пісні Олександра Пономарьова «Заспіваймо пісню за Україну».

2.3.6 Робота з художником по світлу

Художник по світлу – людина, яка виражає задум режисера засобами світла. Я пояснила йому які мають бути світлові точки, де будуть відбуватися події, розповіла про емоційне забарвлення того чи іншого епізоду, порадила з ним щодо світлові палітри вистави.

Мені було потрібно у певні моменти висвітлити обличчя персонажа, а саме: коли Шевченко згадує свою зустріч з Щепкіним, в цей момент студенти, які стоять на авансцені повинні завмерти, а світло на них повинно бути вимкнуте, висвітлює обличчя Щепкіна, а Шевченкове обличчя, освітлює світло тільки тоді, коли той починає говорити, коли Щепкін йде, висвітлюються обличчя студентів, та Шевченка, таке ж саме освітлення і в картині 11 «Зустріч з елітою суспільства».

Ще потрібно було світло на початок, коли починається перші акорди в залі повинно бути темно і тільки тоді коли починає лунати композиція «Рече та стогне Дніпр широкий» (на перші акорди) висвітлюється портрет Тараса Григоровича, і лише тільки тоді основне світло починає набирати об'єм, але зупинитися маємо на, такому світлі, а зображує сутінки, і тільки тоді, коли прапор буде піднятий, світло набирається повністю на весь простір, і коли пройде 3 картина вистави, світло повинно зникнути і потім знов набратися, в основному в театралізованій виставі діє основне театральне світло.

2.3.7 Робота з хореографом

Зустрівшись з хореографом, я ознайомила його із своїм режисерським задумом та пояснила місце хореографічних постановок у виставі. Це мають бути не окремі номери, а змістовні номери, які б пластично, образно розкривали задум та характер вистави.

Мені потрібно було зробити хореографічну постановку, це коли Шевченко повертається на Україну, і показати це й прекрасний край, але через ліричну музику та ліричний пластичний танець, ми придумали театралізацію номеру, а саме: дівчата почули, як гарно грає кобзар, він їм страшенно подобається, і вони вирішили позвати його до себе, аби вони разом поспівали і потанцювали, ось витягуючи його і сидячи хлопця на пеньок, просять, аби він зіграв їм, але він поспішає до своєї коханої дівчини, і шукає момент, як від них швидше піти, граючи на бандурі, але він знаходить момент і біжить, але дівчата в танці помічають, що музика зникла і побігли за ним.

2.3.8 Робота з виконавцями

1 ЕТАП: Робота за столом, де відбувається перевірка тексту і роз'яснення кожній дійовій особі місце у виставі. Розбиваємо сценарій на епізоди і визначаємо сценічне завдання для кожного персонажа. Наприклад: у роботі над 3 епізодом, я пояснила акторам хто такі їхні герої, а саме: Шевченко в цій картині, молодий наповнений енергією митець, працюючи над своєю картиною (пишучи її на мольберті), але його в Академії знають не лише, як талановитого художника, але ходять наполегливі чутки, що він пише мужицькі вірші, але він на те не зволікає, він навіть сміється над собою і спокійно говорить, що він «мужик і поезія його мужицька», адже він хоче скоріше закінчити академію і поїхати на Україну у нього туга по Батьківщині. Його колега і однокурсниця по навчанню, переконана, що не потрібно писати такою мужицькою мовою, адже за такі вірші можна дуже сильно постраждати, вона прийшла його попередити.

Коли я бачу що актори починають рухатися, ходити, пора переходити до другого етапу

2 ЕТАП: Робота «у вигородках» – це пошук мізансцен. Пояснюю виконавцям запропоновані обставини, з'являється взаємовідношення персонажів. Наприклад у 3 епізоді, ми почали рухатися заповнювати своїми рухами сценічний простір, пояснивши персонажам їхні запропоновані обставини. Після пояснень, з'явилося відношення персонажів один до одного, почали по-іншому відчувати один одного.

3 ЕТАП: Втілення режисерського задуму на сцені. Побудова дії на сцені, пошук взаємовідношення між персонажами. Робота над костюмами декораціями, реквізитом. Пройшовши два етап роботи з виконавцями, я вже почала вибудовувати мізансцени, дала акторам реквізити: мольберт, пензлики, палітру, картину, ганчірку, фарби, папірці з віршами і ми почали з ними працювати, кожен актор приносив щось своє, але картина стала вже багатою наповненою фарбами сценічної дії.

4 ЕТАП: Прогонні, монтажні та генеральні репетиції. Я розписала графіки репетиції і дала своїм акторам, і ми далі напрацьовували гру акторів.

3.Список використаної літератури

1. Горбов А.С. Режисура видовищно-театралізованих заходів. Фастів: Поліфаст, 2004.
2. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ. Київ: НАКККіМ, 2015.
3. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ. Київ: Дакор, 2006.
4. Вайно М.Е., Житницький А.З. Сценарна майстерність. Написання сценарію естрадно-масового театралізованого видовища: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2015.
5. Матушенко В.Б. Розвиток естрадного мистецтва: підручник. Київ: НАКККіМ, 2016.
6. Кужельний О.П. Основи режисури театралізованих видовищ і свят. Київ: НАКККіМ, 2012.
7. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури. Київ: НАКККіМ / Офіційна сторінка сайту. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Monografii/Stanislavska_Mystecko_Vydovyschni_formy.pdf&ved=2ahUKEwimna7w8ufoAhUxyoKHZMBDOYQFjAHegQIBBAJ&usg=AOvVaw00KsvbNeTsTOdKpDZKEhEq.
8. Шевченко Т. Кобзар. Київ: Дніпро. 1985.

4. Додатки

4.1 Афіша

4.2 СЦЕНАРІЙ ВИДОВИЩНО-ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ВИСТАВИ «ТИ НЕ ЛУКАВИЛА ЗІ МНОЮ...»

Дійові особи:

Ведуча – ведуча, вона ж оповідач, одягнута в українське вбрання

Студентка – баришня з претензіями, друг Шевченка

Студенти – віком 18-20 років хлопці і дівчата, цвіт нації, готові до рішучих дій, студенти Тараса Шевченка, дуже люблять і поважають

Викладачі – злі і підступні все чекають коли Шевченко зробить щось не так, аби підставити його.

Щепкін – актор, друг Тараса Шевченка, з великою добротою і щирістю ставиться до Шевченка

Пан – злий підступний, дуже любить лупцювати своїх кріпаків, людей нижчих по чину не рахує за людей.

Пані – завжди слідкує за останніми новинами, хоче завжди бути в центрі уваги.

Офіцер – підступний, підлабузник, любить все винюхувати шукати в кожному зрадника

Чинovníк – підлий і підступний, хоче чим більше орденів на своїх грудях

ПРОЛОГ

Звучать позивні “Рече та стогне Дніпр широкий” – 2 рази.

Світло поступово гасне. Висвічується портрет Т.Г.Шевченка. Поступово хвилюється прапор (нібито річка Дніпро), хвилювання прапору

посилюється і підвішується до задника і здіймається до гори. А потім висвічується вся сцена.

Виходить Ведуча і читає безсмертні рядки, немов би продовжуючи пісню.

Ведуча. Реве та стогне Дніпр широкий,

Сердитий вітер завива,

До долу верби гне високі,

Горами хвилі підійма.. Тарас Григорович Шевченко.

Гортаючи його геніальний Кобзар, читаючи і перечитуючи безсмертні його рядки, не перестаєш дивуватися тому, що їх зміст, наповненні життям рядки, написані ним не мов би для сьогодення. Ті ж багаті і бідні, теж знущання, і таж несправедливість! Змінилися тільки засоби, а сам зміст залишився. Так чому ми знову і знову повертаємось до Тараса? Що хочемо почути від Тараса Григоровича? А запитати є про що! Пройшли часи, пройшли епохи, а народ як жив погано так і продовжує жити!

Чому, Тарасе? *(Помовчавши читає.)* Думи мої, думи мої, лихо мені з вами.

Йде зі сцени.

Епізод № 1

Місце дії: майстерня художника. Посеред майстерні знаходиться мольберт. Біля задника сцени стоять 2 стільця.

Світло. Входить Студентка академії. В руках декілька аркушів паперу.

Студентка. Тук-тук! Можна?

Шевченко. Будь ласка, заходьте.

Студентка. Тарасе, хочу у тебе дізнатися, хто це у нас в академії такий талановитий? Може підкажеш? *(Читає.)* «Реве та стогне Дніпр широкий. Сердитий вітер завива..» *(Зупинилась, не може розібратись..)*

Шевченко *(читає напам'ять).* Додолу верби гне високі, горами хвилі підійма...

Студентка. Так це твої вірші, Тарасе?

Шевченко. Мої. А де ти їх взяла ?

Студентка. Так вся Академія мистецтв їх читає. Ось і я вирішила ближче познайомитись з майбутнім поетом.

Шевченко. Таки вся Академія !?

Студентка *(не слухаючи Тараса читає далі).* А ось і ще.. « Думи мої, думи мої, лихо мені з вами...» Але, колего, розумієте вони якісь...

Шевченко. Мужичьки!? Так!?

Студентка киває головою.

Шевченко. А мужичькі тому, що я сам мужик.

Студентка. Так писати гірко, гнівно ...і проти кого, Тарасе! *(Подумавши.)* Міг би писати і про щось інше! Думається, що ти з вогнем граєш.

Шевченко. Може бути, може. Не забувайте, моя пані, що я мужик. Ось дивлюсь я на твори великого Карла Брюллова, свого вчителя, а в душі моїй живуть постаті моєї батьківщини – сліпий кобзар, грізні гайдамаки. Перед моїми очима стеляться степи, які усіяні курганами. Перед мною постає мій далекий край, і коли ви мене зрозумієте, пані, то я не можу відірвати очей своїх від цієї чудової, меланхолічної краси.

Студентка. Облиш, Тарасе – пані, та пані. А все ж таки, чому ти пишеш на мужичькій мові? Тебе в нашій академії називають сучасним Рембрандтом.

Шевченко. Коли я Рембрандт, то я *мужицький* Рембрандт, *мужицький* поет і поезія моя *мужицька*. І ця поезія не поведе вас в далекі поетичні обрії, де нема, а ні горя, а ні печалі, як в вашій панській поезії. Бо я не хочу, щоб моє мистецтво тхнуло валеріаною. Нехай ці гірки, як ви кажете, гнівні діти мої йдуть в народ, нехай турбують, збуджують людей, нехай люди читають їх і знають правду.

Студентка (*піднімає з полу папірець*). А що це, Тарасе?

Шевченко. А це нові вірші і моя стара туга. (*читає*)

Тече вода в синє море.
Та не витікає,
Шука козак свою долю,
А долі немає.
Пішов козак світ за очі,
Грає синє море,
Грає серце козацьке,
А думка говорить:
« Куди ти йдеш, не спитавшись?
На кого покинув
Батька, неньку старенькую.
Молоду дівчину?
На чужині не ті люди,--
Тяжко з ними жити!
Ні з ким буде поплакати,
Ні поговорити»

Студентка. Так воно, так, Тарасе. Але тобі треба пам'ятати, що на нашій з тобою пам'яті було вбито Рилєєва, Пушкіна, Лермонтова! Подумай, Тарасе, добре подумай, хто наступний.

Шевченко. Розумію, і пам'ятаю. Тому мені треба скоріш закінчувати Академію і їхати в Україну, подалі від цих сяючих палат, подалі від цих темних та страшних казематів.

Студент (*входить студент*). Тарасе, тебе хоче бачити ректор!

Студентка. Ось бачиш!?! (*всі йдуть*).

Епізод № 2

Знову звучить мелодія пісні «Рече та стогне Дніпр широкий».

Світло поступово гасне. Всі йдуть зі сцени.

Світло висвічує портрет Шевченка.

Виходить Ведуча

Ведуча. Не нарікаю я на бога,

Не нарікаю ні на кого.

Я сам себе, дурний, дурю,

Та ще й співаючи. Орю

Свій переліг – убогу ниву!

Та сію слово. Добрі жнива

Колись – то будуть. І дурю!!

Себе таки, себе самого,

А більше, бачиться, нікого.

Нарешті, закінчивши Академію Тарас Григорович іде в Україну.

Театралізований пластичний номер. «Дівчата з кобзарем» Дівчата заграють з кобзарем, танцюють, співають біля нього, але наш герой поспішає до своєї коханої, аби їй і тільки їй зіграти, тому знайшовши момент, коли дівчата його не бачать тікає від них.

Ведуча. Він хоче тут оселитись і працювати. І одним з перших місць, яке він відвідав це – Київський університет. Тут київські студенти давно і з нетерпінням на нього чекають.

Епізод № 3

Дзвенить дзвоник з аудиторій виходять студенти, гуртом збираються, розмовляють.

1 Студент. Я скажу йому так: Тарасе Григоровичу, ми знаємо і любимо ваші твори, чуємо в них голос нашого народу.

2 Студент. Вірно. І ми побачили в них гіркі сльози і вашу віру в народне щастя.

4 Студент. А може без пафосу, а просто?

3 Студент. А я йому так скажу – спасибі, батьку, за ваші вірші (*побачив Шевченка*).

4 Студент. Панове, це він!

Всі студенти пішли зустрічати свого викладача.

На іншому кінці коридора стоять викладачі.

1 Викладач. Дивовижно, як заморочив голову нашим студентом цей Шевченко !?

2 Викладач. Мужичський поет.

1 Викладач. Нічого. Пошумять, пошумять і забудуть.

2 Викладач. Помиляєтесь, панове, цього на жаль, не забудуть.

1 Викладач. А що ж нам тоді робити?

2 Викладач. А я знаю що! Треба його ввести в русло нашої культури. Інакше він стане пророком знедолених та жебраків. Бунтарем.

3 Викладач. Ходімо, панове, ходімо. Обміркуємо як це зробити!
(*Йдуть.*)

На сцену виходять студенти та Шевченко. Жваво розмовляють.

1 Студент. Тарасе Григоровичу, ми вас так довго чекали.

Шевченко. Ну, ось і дочекались!

2 Студент. Тарасе Григоровичу, як вам наш Київ, наш університет? Ви тут вперше чи вже були?

Шевченко. Київ чудове місто. І я дуже люблю його. А в університеті я вперше. Вражає!.

3 Студент. А що небудь новеньке є? Прочитайте! Ну, будь ласка!!

Шевченко. Я гадаю, що тут читати вірші якось недоречно. (*Побачив на обличчях студентів розчарування.*) Ну, добре. Добре. Та ви, мабуть, знаєте!?

Всі студенти. Прочитайте!

Шевченко. За горами гори, хмарою повиті.

Засіяні горем, кровію політі.

Споконвіку Прометея

Там орел карає,

Що день божий довбе ребра

Й серце розбиває.

Розбиває, та не вип'є

Живучої крові,

Воно знову оживає

І сміється знову.

1 Студент *(продовжує читати)*.

Не вмирає душа наша,

Не вмирає воля.

І неситий не виоре

На дні море поле.

Не скує душі живої

І слова живого.

Не понесе слави бога,

Великого бога.

Епізод № 4

Шевченко. Я бачу ви тут даром не сидите. Все знаєте.

1 Студент. Тарасе Григоровичу, а ви Щепкіна на сцені бачили?

Шевченко. І не тільки бачив, але і дуже часто з ним розмовляв.. Він великий актор і, що дуже мені приємно, любить і знає мої вірші.

Звучить мелодія до віршів «Думи мої, думи мої». На цій мелодії , по центру сцени, виходить Щепкін. До нього підходить Шевченко. (це, як спогади Шевченка). Щепкін читає вірш.

Щепкін. Думи мої, думи мої,

Лихо мені з вами!

Нащо стали на папері

Сумними рядами?..

Чом вас вітер не розвіяв

В степу. Як пилину?

Чом вас лихо не приспало,

Як малу дитину?..

Прочитавши вірша, звертається до Шевченка.

Щепкін. Ну, що, синку, їдеш в Україну!? Вклонися їй від мене і пам'ятай, що тут в столиці в одному з драматичних театрів є така невеличка, квадратна фігурка. То це я! Я дуже люблю тебе і твої вірші. Пиши. А ми всі тут будемо чекати на них. Домовились!? *(Йде зі сцени).*

1 Студент. А, що сказав ваш вчитель по академії, великий Брюллов?

Шевченко. Він сказав: “коли не можеш не писати – то пиши”, але щоб я не забував, що я художник і закінчив Академію мистецтв з відзнакою.

Епізод № 5

2 Студент. Тарасе Григоровичу, ми чули, що перед тим як зустрітися з нами, ви мали зустріч, з так би мовити, елітою нашого суспільства?

Шевченко. Мав зустріч і як ви вірно визначили з так би мовити, елітою. Ох, ця мені еліта!

Студенти. Розкажіть, розкажіть, будь ласка.

Шевченко. Коли вам так цікаво – будь ласка. Запросили мене в гості до одного вельмишановного пана. Зустріли, як годиться: хлібом і сіллю.

Звучить музика. З-за куліс виходять Пан і Пані. (Спогади Шевченка).

Пан. Даремно ти запросила його до нашого дому. Мені набридло бути ліберальним з холопом.

Пані. З холопом!? Він закінчив Петербурзьку Академію. Він був прийнятий в кращих домах столиці. Його прізвище з'являється на сторінках закордонної преси. Про нього говорять весь світ.

Пан. Все це так, але він холоп! Холоп! Холоп!

Пані. Згодна з тобою. але він повинен бути з нами. З елітою суспільства.

З-за куліс чути крики: Приїхав! Приїхав! Чоловік і жінка йдуть зі сцени.

Шевченко. Ось такий був початок нашої зустрічі.

Продовжує звучати музика. З-за куліс виходить пані з хлібом і сіллю. Поруч з нею 2 чоловіки.

Пані. Шановний, пане Шевченко, вітаємо вас в нашому домі. Всі хто тут зібрався знають і люблять вашу поезію. Прийміть наші хліб і сіль. Ви наш поет. Тарасе Григоровичу, всі хто прийшов на цю зустріч бажають послухати щось новеньке. Про вас говорить вся Європа. Бажаємо послухати і ми. Будь ласка!

Шевченко. Ну, коли я ваш поет, і про мене говорить вся Європа, то слухайте.

Звучить мелодія пісні «Рече та стогне Дніпр широкий».

У всякого своя доля

І свій шлях широкий.

Той мурує, той руйнує,

Той неситим оком

За край світа зазирає —

Чи нема країни,

Щоб загарбать і з собою

Взять у домовину,

Той тузами обирає

Свата в його хаті.

А той нишком у куточку

Гострить ніж на брата.

А той, тихий та тверезий,

Богобоязливий,

Як кішечка, підкрадеться,

Вижде нещасливий

У тебе час та й запусить

Пазурі в печінки, –

І не благай; не вимоллять

Ні діти, ні жінка.

Коли Шевченко читає, то всі поступово відходять від нього.

Пан. Геть з мого дому. Мужик. І поезія твоя мужицька.

Всі гості: Геть!

Пан *(до жінки)*. Наш поет. Наш поет. Ох, даремно, даремно цей недалекий пан Енгельгард дав вільну цьому кріпаку. Його б на конюшню, та всипати різок так, щоб він стогнав.

Пані. Так його вже кидали на конюшню і пороли..

Пан. Ну, і що ?

Пані. Мовчав. Його били, а він мовчав..

Пан. Так треба було бити доки не здох.

Пан, Пані та гості йдуть зі сцени.

Шевченко Ось так і закінчилось моє знайомство з елітою нашого суспільства. Після таких слів, так і хочеться сказати:

До нас в науку! Ми навчим,

Почому хліб і сіль почім!

Ми ж християни !

2 Студент. Тарасе Григоровичу, дозвольте я вас обійму!?

Шевченко Та бог з вами. Обіймайте! Хто відмовиться від такого!?
(*Студент обіймає Тараса.*) А тепер, хлопці, допоможіть, знайти таку видатну людину, як професор Костомаров.

3 Студент. З великим задоволенням.

Шевченко. Прийшла пора активних дій!

4 Студент. Ходімте, Тарасе Григоровичу. Ми вам покажемо де його кабінет.

Всі йдуть.

Епізод № 6

Звучить мелодія пісні «Рече та стогне Дніпр широкий.» Сцена затемнена. Світлом висвічується портрет Шевченка. На сцену виходить Ведуча. Світло на сцені.

Ведуча. Правда і нічого окрім правди і волі нема у творах великого кобзаря.

Встане правда! Встане воля!

І тобі одному

Помоляться всі язикі

Вовіки і віки. Так він думав, так і говорив!

Не міг Тарас Григорович не бачити важкого життя народу. Не міг він стояти осторонь і нічого не робити, коли навкруги нього творилось беззаконня та жорстокість. Його слово, його гіркі діти, як він казав, йшли в народ. Вони звали народ на боротьбу, на боротьбу за свою гідність та волю.

Світло поступово гасне, Ведуча йде зі сцени.

Епізод №7

Чутно барабанний дріб. Світло на сцені. На сцену виходять офіцер і чиновник.

Офіцер. Ваше сіятельство, згідно наказу, ми слідкуємо за поетом Шевченко. Він продовжує писати твори, які збуджують народ, закликають його до повстання. Наприклад в його «Заповіти» читаємо:

«Поховайте та вставляйте,

Кайдани порвіте,

І вражою злою кров'ю

Волю окропіте.»

Ми, Ваше сіятельство, не відкидаємо, що саме його поезія і була тією іскрою, яка і дала поштовх до всіх цих селянських бунтів, які прокотилися по Малоросії. Але це ще не все! Він навіть спрямував своє перо проти нашого государя.

Чиновник. Государю це відомо. Він сказав – Шевченко ворог нашого дому. В своїх творах він висміював не тільки наше правління, нашу державу, але посмів звести наклеп на мою матір. Тому він наказав: всі твори його арештувати, спалити, а його віддати в солдати. Заборонити писати і малювати.

Епізод №8

Знову лунає мелодія «Рече та стогне Дніпр широкий».

На сцену виходять учасники вистави.

1 Виконавець. Солдатчина. Страшна царська неволя знущалась, гнобила його, але не зломилася Тараса.

2 Виконавець. Його одягли в солдатську робу на цілих 25 років. Заборонили писати і малювати.

3 Виконавець. З нетерпінням, з лютою ненавистю до нього, чекали, коли він згине в невідомості! Згине, всіма забутий і покинутий.

4 Виконавець. Але прості люди знали і пам'ятали його. Любили і чекали його твори.

5 Виконавець. І вони зробили все, щоб визволити його з царської неволі.

Фінал

1 Виконавець. На початку нашої театралізованої вистави,

2 Виконавець. Ми задавали питання:

3 Виконавець. Чому ми знову і знову звертаємось до творчості Тараса Григоровича?

4 Виконавець. Що ми хочемо там знайти? На які питання бажаємо отримати відповіді?

5 Виконавець. Я так її, я так люблю

Мою Україну убогу,

Що прокляну святого бога,

За нею душу погублю!

1 Виконавець. Коли ми бажаємо отримати відповідь чому ми так живемо, то перш за все, необхідно відповісти, а чи любимо ми свою батьківщину, так як її любив Тарас! Тарас дав свою відповідь, а ми?

2 Виконавець. А за нею прийшла і друга відповідь:

Не чекайте кращого життя.

Само воно до нас не прийде.

Зміни себе, своє відношення до праці,

До праці всіх людей, не дивлячись на чин.

(всі) Борітеся – й поборете!!

Бо з вами бог і з вами сила.

Бо з вами люди на землі.

Звучить фінальна театралізована пластична композиція «Заспіваймо пісню за Україну»: всі учасник виходять на сцену, і пластичними рухами показують, боротьбу українського народу, коли наші воїни йдуть воювати за незалежність, а їхній тил їм допомагають у боротьби, тому що тільки разом ми здолаємо нашого ворога.